

Forældelsesloven af 1908

Med kommentarer af
Eivind Einersen

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Forældelsesloven af 1908 med kommentarer
1. udgave

© 1999 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse eller
mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er
uden forlagets skriftlige samtykke ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Tryk: Gentofte Tryk
Indbinding: Damm's Bogbinderi, Randers
Printed in Denmark 1999
ISBN 87-574-0167-5

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
Gothersgade 133
Postboks 2126
1015 København K

Telefon: 33 95 97 00
Telefax: 33 95 99 97
e-mail: fl@djoef.dk

Homepage: <http://www.djoef.dk/flhome.htm>

Forord

Da jeg for 6-7 år siden undersøgte nogle forældelsesretlige spørgsmål, blev jeg irriteret over, at jeg ikke kunne finde svarene i litteraturen. I stedet for at forblive irriteret gik jeg i gang med at skrive denne bog. Bogprojektet har været længe undervejs, primært fordi behandlingen af klienternes sager i sagens natur måtte komme i første række, men også fordi bogen viste sig at blive dobbelt så lang som jeg oprindeligt havde forudset. Men heldigvis er emnet ikke i mellem-tiden blevet forældet ...

Selvom forældelsesloven er en af de centrale obligationsretlige love, har der ikke tidligere været udarbejdet en dybdegående fremstilling af de problemstillinger, loven rejser. Det er mit håb, at denne fremstilling vil råde bod herpå og vil kunne anvendes af praktikere til løsning af fremtidige forældelsesretlige problemer.

Det har været hensigten med bogen at få alt relevant materiale med og at referere de afsagte domme forholdsvis udførligt, så det ikke burde være nødvendigt for læseren at slå referencerne op og så læseren burde kunne stole på, at der her nævnes alle relevante referencer. Det er dog ikke enkelt at sikre sig, at man i 90 års litteratur og domme har fået alt med, så det kan formentlig ikke undgås, at der må være enkelte fejl eller overseelser. Hvis læseren bliver opmærksom på sådanne, vil jeg meget gerne høre herom.

Jeg har kun i begrænset omfang fremskaffet utrykte afgørelser og vil derfor sætte stor pris på at modtage sådanne fra de implicerede parter, advokater eller andre, så afgørelserne kan blive nævnt i en eventuel 2. udgave.

Bogprojektet har i høj grad været et ensomt projekt, og jeg har kun i begrænset omfang hentet støtte eller kommentarer hos andre. Der skal dog navnlig lyde en tak til stud. jur. Søren Andreasen for assistance med research, herunder fremskaffelse af litteratur og domme og efterkontrol af henvisninger, samt til alle hos O. Bondo Svane Advokatfirma for deres kommentarer til og vore diskussioner om en række af de spørgsmål, der omtales i bogen.

Bogen er ført a jour til medio april 1999.

København, april 1999

Eivind Einersen

Indholdsfortegnelse

Forord	V
Indledning	XIII
1. Kort om lovens tilblivelse	XIII
2. Hvordan læses loven?	XIV
3. Andre loves forældelsesregler	XVI
Kapitel 1. Hvilke krav omfattes af loven	1
1. Analogi	2
2. Fordring på realydelse	5
2.1. Andre fordringer end pengekrav	5
2.2. Ejendomsret	6
2.3. Ejendomsforbehold	10
2.4. Panteret	12
2.5. Accessoriske realydelser	14
2.6. Krav, der afledes af fordringer på realydelse	15
2.7. Realydelser uden for kontrakt og tilbagelevering af realydelser	15
3. Hovedydelse, biydelse og afledte krav	16
3.1. Hovedydelser og biydelser	16
3.2. Afledte krav	17
3.2.1. Krav, der støttes på aftale	17
3.2.2. Krav, der støttes på andet grundlag	18
4. Overenskomst	20
4.1. Generelt	20
4.2. Særligt om selskabsretlige krav	22
5. Overdragelse ved andet end salg	27
6. Løsøre	28
6.1. Generelt	28
6.2. Penge, herunder fordringer og diskontering	30
6.3. Fast ejendom	33
6.4. Tilhører til fast ejendom	34
6.5. Virksomhedsoverdragelse og andre sammensatte kontraktsforhold	34

7.	Brug af fast ejendom eller løsøre	36
8.	Ophold, fortæring og forplejning	38
9.	Befordring	39
10.	Arbejde eller anden personlig virksomhed	41
10.1.	Krav i ansættelsesforhold	41
10.2.	Anden personlig virksomhed	44
11.	Afgift af fast ejendom	48
12.	Rente	49
13.	Livrente, overlevelserente, pension eller aftægtsyndelse	51
14.	Underholdsbidrag	51
15.	Lignende tilbagevendende ydelse	52
15.1.	Forsørgelse	52
15.2.	Lønlignende krav og udbytte	53
15.3.	Forsikring	53
16.	Lån	54
17.	Kaution	54
18.	Krav omhandlet i loven og regresspørgsmål	55
18.1.	Krav omhandlet i loven	55
18.2.	Regres mod tredjemand	56
18.3.	Regres mod medkautionister	56
18.4.	Regres mod hovedmanden	57
19.	Staten eller kommunen	59
20.	Afgifter af offentligretlig natur	60
21.	Uden for kontrakt	62
21.1.	Generelt	62
21.2.	Krav mellem parter, der har et kontraktsforhold	66
21.3.	Krav mod det offentlige	68
22.	Forbrydelse	69
23.	Under offentlig straffesag pålægges straf	73
24.	Svig	74
25.	Condictio indebiti	76
25.1.	Oprindelige tilbagesøgningskrav	76
25.2.	Efterfølgende tilbagebetalingskrav	79
25.3.	Krav mod andre end betalingsmodtageren	81
26.	Ikke anvendelig	82
27.	Gælds brev	82
27.1.	Generelle bemærkninger	82
27.2.	Pantebreve og andre sikkerhedsdokumenter, frivillige forlig, veksler og checks	88
28.	Andet særligt retsgrundlag	93

28.1.	Generelle bemærkninger	93
28.2.	Retsgrundlag tilvejebragt ved domstole og lignende	93
28.3.	Retsgrundlag tilvejebragt for myndigheder og klagenævn	98
29.	Skriftligt fastslået	102

Kapitel 2. Forældelsens retsvirkning og afbrydelse 103

1.	Begyndelsestidspunkt	103
1.1.	Indledning	103
1.2.	Begyndelsestidspunktets udgangspunkt	107
1.2.1.	Hovedreglen	107
1.3.	Fravigelse af udgangspunktet på grund af parternes indbyrdes forhold	118
1.3.1.	Fravigelse ved aftale eller lovgivning	119
1.3.2.	Fravigelse ved kutyme eller udfyldende regler	126
1.3.3.	Henstand	128
1.4.	Fordringens størrelse kan først opgøres senere	131
1.5.	Fordringens eksistens afhænger af efterfølgende forhold	132
1.5.1.	Erstatning for ikke realiseret tab	133
1.5.2.	Regreskrav	139
1.5.3.	Fordringens eksistens/størrelse afhænger af tredjemand	146
1.5.4.	Debitor- eller kreditorskifte	148
2.	Retsvirkning af forældelse	149
2.1.	Er forældelsesreglerne præceptive?	150
2.2.	Løbende ydelser	153
2.3.	Bortfald af sikkerhedsrettigheder	158
2.3.1.	Modregning, tilbageholdsret og lignende	158
2.3.2.	Pant og andre sikkerheder	161
2.4.	Genopvågning af forældede krav	166
3.	Retsvirkningen af afbrydelse	169
4.	Beregning af fristen	170
5.	Erkendelse	171
5.1.	Adressat og modtager af erkendelsen	172
5.2.	Erkendelse ved ord	176
5.3.	Erkendelse ved handling, herunder betaling	182
6.	Frafald af forældelsesindsigelse eller anerkendt suspension af fristens løb	187
6.1.	Kan et frafald gyldigt gives?	188
6.2.	Hvilken form kan et frafald gives i?	189
6.3.	Frafald eller suspension	189

6.4.	Hvornår foreligger et frafald	196
6.4.1.	Debitor giver indtryk af at erkende fordringen	196
6.4.2.	Debitor erkender grundlaget for fordringen	197
6.4.3.	Debitor ønsker grundlaget fastslået først	200
6.4.4.	Debitor forhandler med kreditor	204
7.	Retslige skridt	210
7.1.	Indledning	210
7.2.	Stævning	214
7.3.	Voldgift	215
7.4.	Adhæsionssag	216
7.5.	Konkursboer og andre boer	217
7.6.	Anerkendelsessøgsmål	223
7.7.	Inddragelse af tredjeparter i processen	226
7.8.	Utjenlige eller afsluttede retsskridt	227
7.9.	Fogedsager	233
7.10.	Syn og skøn	236
7.11.	Klagenævn og myndighedsbehandling	237
7.12.	Sagsanlæg afskåret	243
7.13.	Betaling eller modregning	244
8.	Uden uforløst ophold	247
8.1.	Indledning	247
8.2.	Det retslige skridt afvises	248
8.3.	Det retslige skridt afsluttes	250
8.4.	Sagen verserer	254
Kapitel 3. Utilregnelig uvidenhed		257
1.	Fordringshaverens og andres viden	257
1.1.	Juridiske personer og tredjemænd	257
1.2.	Kreditorkifte	263
1.3.	Krav mod tredjemand	264
2.	Utilregnelig uvidenhed om kravet	264
2.1.	Indledning	264
2.2.	Utilregnelig uvidenhed om jura	265
2.3.	Bevisbyrde	271
2.4.	Utilregnelig uvidenhed om faktiske forhold – generelt	274
2.5.	Kreditors mistanke	283
2.5.1.	Kreditor bør vide, at han har et krav, men kreditor kender ikke størrelsen heraf	284

2.5.2.	Kreditor har en mistanke om, at han har et krav, og kreditor kan selv fremskaffe yderligere oplysninger herom	285
2.5.3.	Kreditor har en mistanke om, at han har et krav, men oplysninger til belysning af kravet beror hos debitor eller tredjemand	286
2.6.	Debitors handlemåde	301
3.	Utilregnelig uvidenhed om skyldnerens opholdssted	307
4.	Suspension	312
Litteratur og andre kilder		315
Domsregister		323
Lovregister		333
Stikordsregister		335